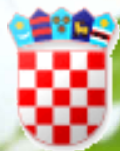

KESTENOVA OSA ŠIŠKARICA (*Dryocosmus kuriphilus*)

MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA,
ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA
REPUBLIKA HRVATSKA

HRVATSKI ŠUMARSKI INSTITUT
CROATIAN FOREST RESEARCH INSTITUTE

KESTENOVA OSA ŠIŠKARICA

- ◉ opasan štetnik kestena
- ◉ karantenski štetnik
- ◉ *Dryocosmus kuriphilus* (Hymenoptera: Cynipidae)
- ◉ karantenski štetnik prema hrvatskom zakonodavstvu (Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja kestenove ose šiškariće NN 124/08)
- ◉ Posebni nadzor (Program posebnog nadzora za 2010. godinu)
  - Šumarska inspekcija i Hrvatski šumarski institut

PROPISI

⦿ RH

- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja kestenove ose šiškarice NN 124/08

⦿ EU

- Odluka Komisije 2006/464/EC

⦿ EPPO

- A2 karantenska lista (lista karantenskih štetočina lokalno prisutnih u EPPO regiji)
- Action list br. 317

BIOLOGIJA

- ⦿ jedna generacija godišnje
- ⦿ monofagna vrsta (napada samo kesten)
  - *Castanea sativa* (europski pitomi kesten)
  - *Castanea dentata* (američki)
  - *C. crenata* (japanski)
  - *C. mollissima* (kineski)

BIOLOGIJA

- ženke izlaze iz šiški od sredine lipnja do kraja srpnja
  - progrizaju izlazni tunel

IZLAZNE

RUPE

BIOLOGIJA

- ženke odlažu jaja u pupove (30-40 jaja/pupu)
  - od sredine 6. do kraja 7. mjeseca

BIOLOGIJA

○ nakon 30-40 dana

- iz jaja izlazi 1. larvalni stadij i takav prezimljava u pupu do sljedećeg proljeća

BIOLOGIJA

- TRAVANJ (kada počinje tjeranje izbojaka)
  - razvijaju se šiške!!! uzorkovane prisustvom ličinke

mlade šiške

ŠIŠKE

ŠIŠKE

ŠIŠKE

UNUTAR ŠIŠKE

- bijele ličinke, bez nogu, 2,5 mm duge (zadnji larvalni stadij)

BIOLOGIJA

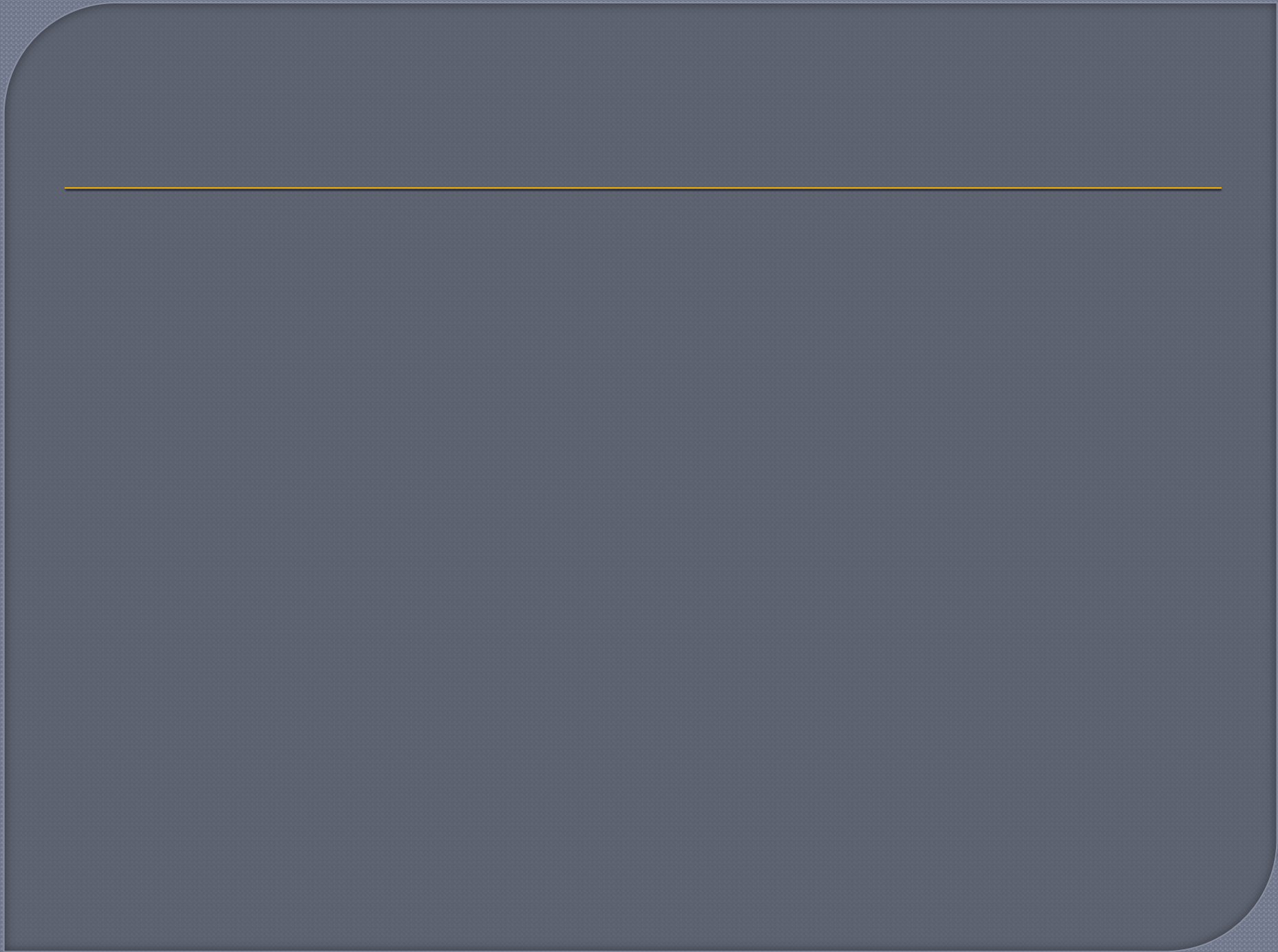
- kukuljenje u šiški od sredine 5. do sredine 7. mjeseca

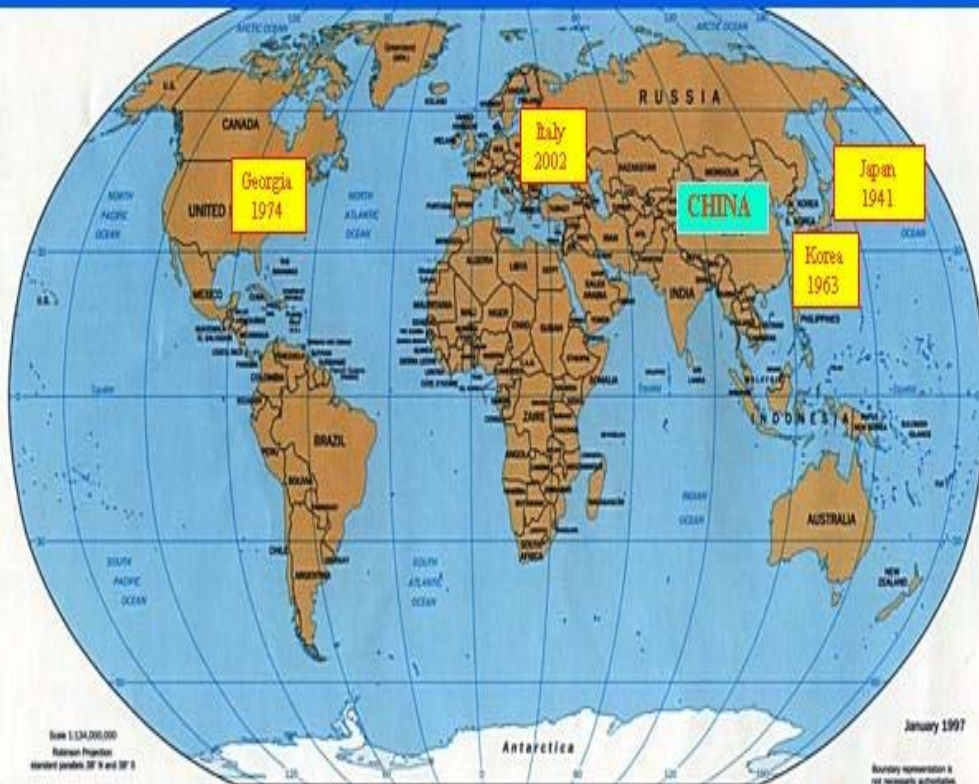
starija
kukuljica

mlada
kukuljica

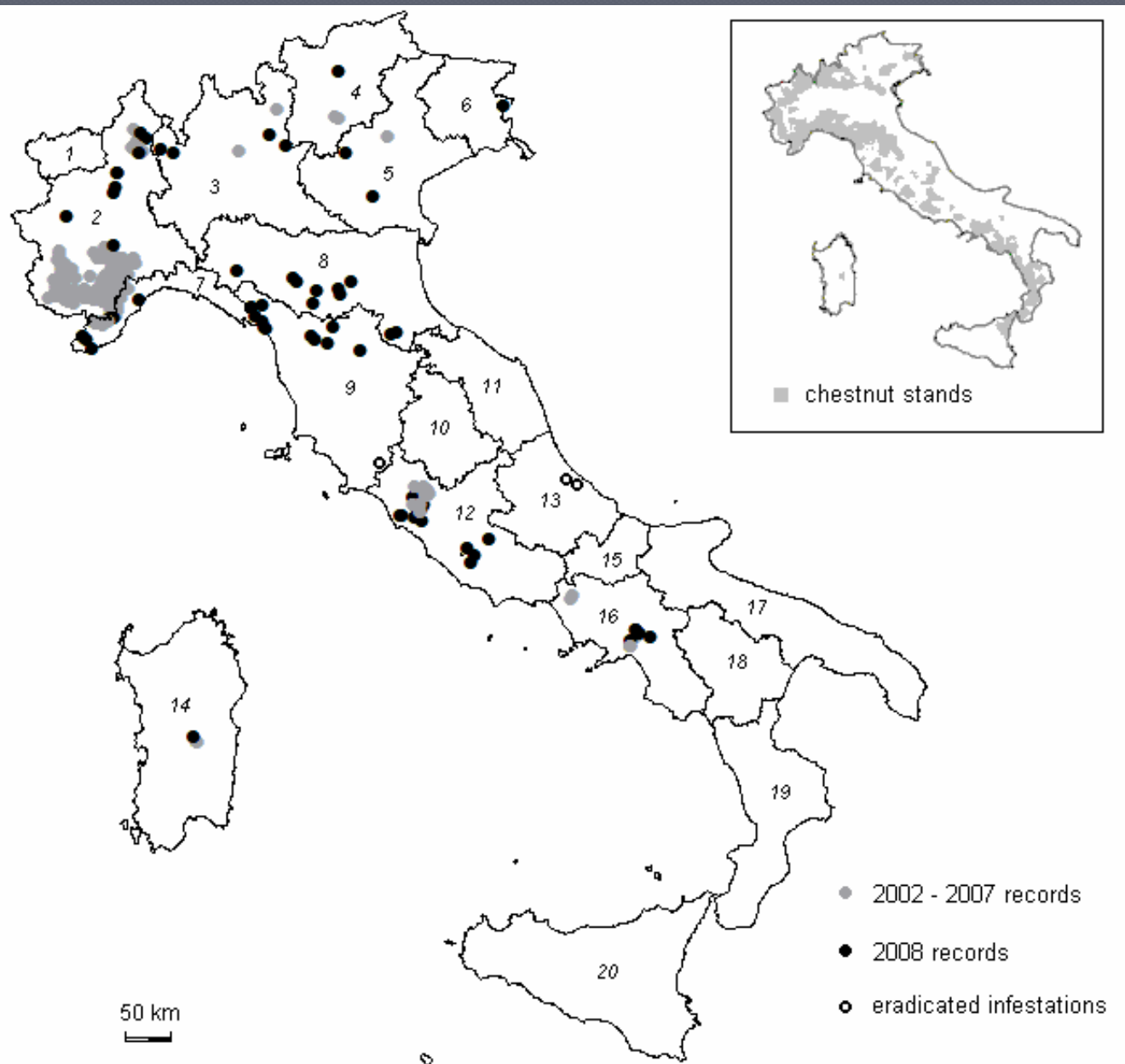

RASPROSTRANJENOST

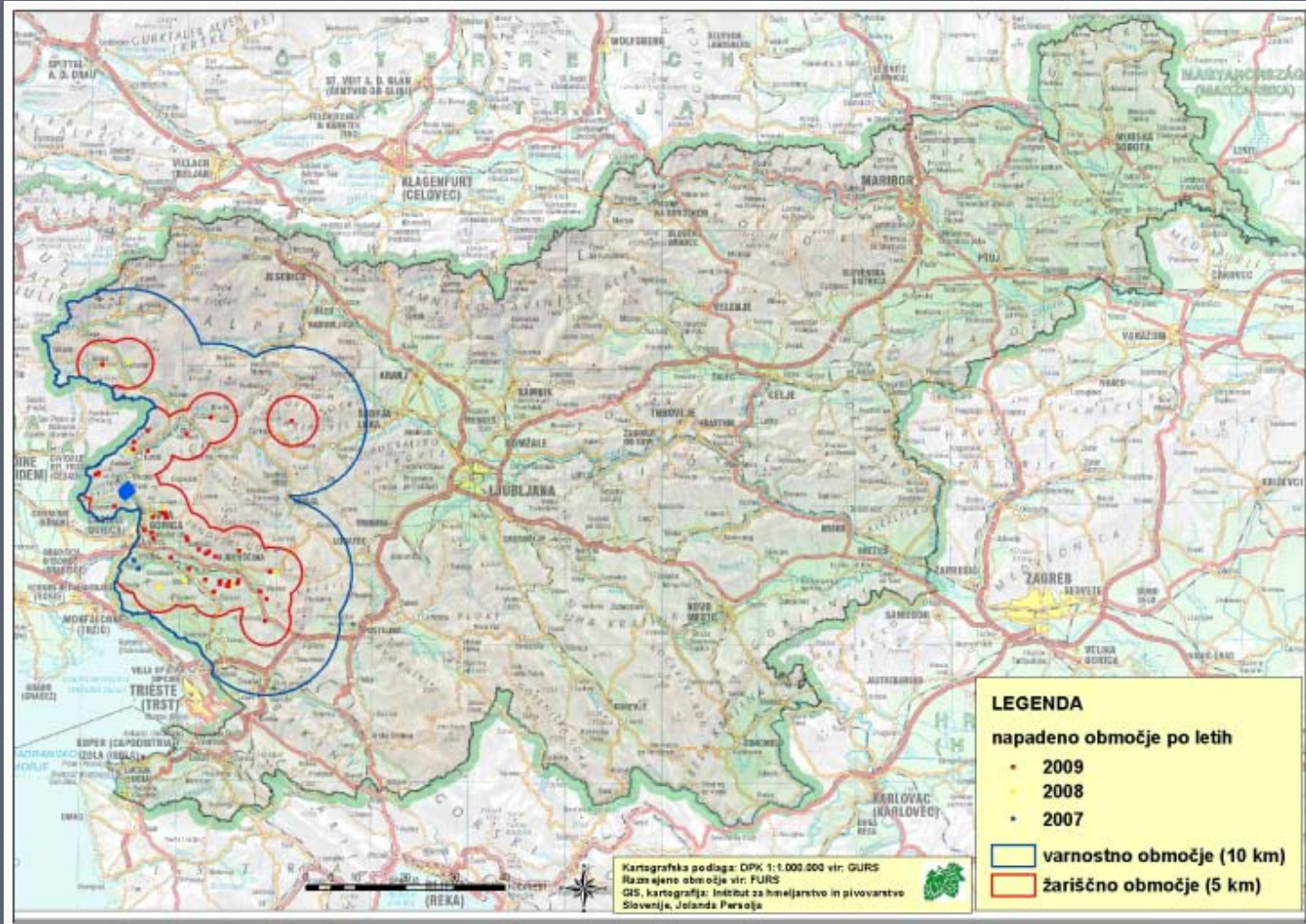
- autohtona u Kini
- opasan štetnik kestena u cijelom svijetu
- iz Kine unesena u Japan (1941), Koreju (1961), USA (Georgia, 1974) s cijepovima
- 2002. Italija
- 2005. Slovenija
- 2009. Švicarska (Ticino)
- 2009. Mađarska
- 2010. Hrvatska

ITALIJA

SLOVENIJA

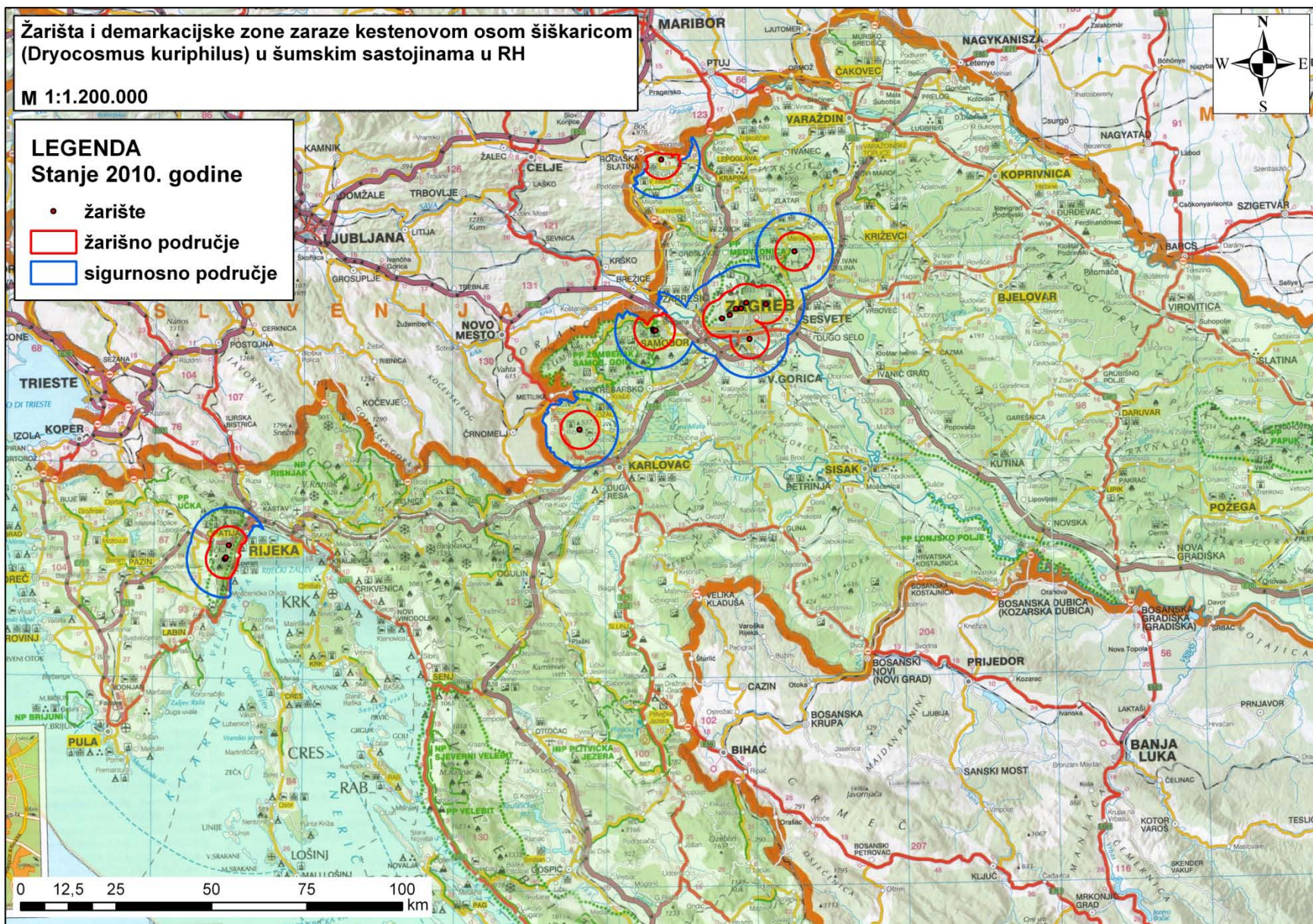
**Žarišta i demarkacijske zone zaraze kestenovom osom šiškaricom
(Dryocosmus kuriphilus) u šumskim sastojinama u RH**

M 1:1.200.000

LEGENDA

Stanje 2010. godine

- žarište
- ▭ žarišno područje
- ▭ sigurnosno područje

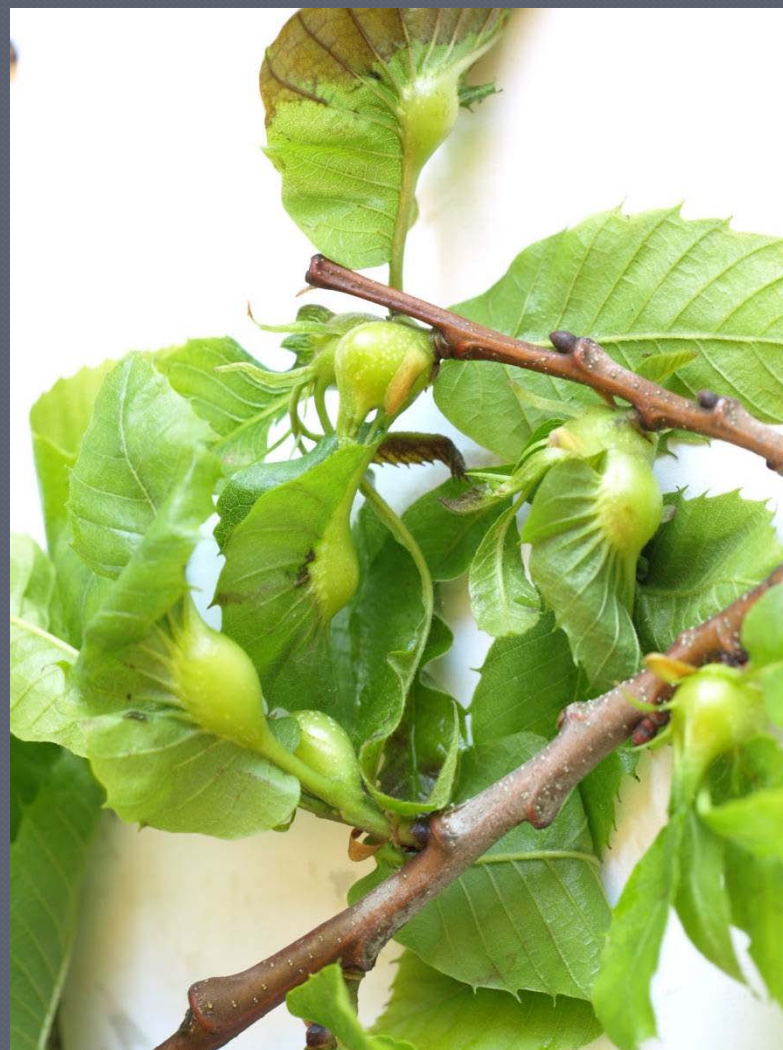
NAČIN ŠIRENJA

- aktivni let ženki
- **pasivnim transportom** (prometna sredstva-automobili)
- 6-18 km/godina (do 33 km/godina)
- trgovina sadnicama kestena (biljke i izbojci za cijepljenje), nekontrolirani unos plemki
- **NE PRENOSI SE PLODOVIMA!**

ŠTETNOST

- smanjuje se lisna površina (fotosinteza)
- šiške u pupu onemogućuju razvoj izbojaka, smanjuje se proizvodnja plodova
- jaki napad može uzrokovati ugibanje biljaka
- gubitak uroda 50-70%

ŠTETNOST

SUZBIJANJE

- mehaničko uklanjanje šiški
- pokusi suzbijanja insekticidima
  - negativni rezultati
- biološka kontrola
  - parazitoidi
  - patogeni
- selekcija otpornih varijeteta
- **REDOVITE ZDRAVSTVENE KONTROLE!!**

FITOSANITARNI RIZICI I MJERE

- u cijelom svijetu najopasniji štetnik pitomog kestena
- u Europi
  - Italija (Piemonte)
  - Slovenija
- EPPO-karantenski štetnik
- zabranjen uvoz kestenovih sadnica i cijepova iz Amerike i Azije

FITOSANITARNE MJERE

HRVATSKA

- Program posebnog nadzora za kestenovu osu šiškariću
- Prvi nalaz u Hrvatskoj
  - 25. 5. 2010. Lovran (3 lokaliteta)
  - 29. 5. 2010. Medvednica (donja stanica žičare)
  - Samobor, Ozalj, Zagreb (Bundek)

PROGNOZA ŠIRENJA

- očekuje se širenje u svim sastojinama kestena
- brže: okolica Zagreba, Hrvatsko zagorje
- sporije: Istra, Banija, Slavonija
- eksplozija populacije 2-3 godine nakon unašanja

KONTAKT

- ◉ <http://stetnici.sumins.hr>
- ◉ dinkam@sumins.hr
- ◉ Šumarska inspekcija, MRRŠVG
- ◉ Šumarski list 9-10/2010